

Ellentétes vélemények a VP-ről

Többször is foglalkozott a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének elnöksége a 2014-2020-as Vidékfejlesztési Programmal (VP). Legutóbb a szervezet május 31-ei ülésen tüzték napirendre a VP-helyzet értékelését. Ezt követően Nagy Tamás, a MOSZ elnöke sajtótájékoztatót tartott a kialakult feszültségről és problémákról, és egyben a MOSZ javaslatait is megosztotta. Az elnöki mondandóra – mint megszólított fél – a Miniszterelnökség agrárgazdaságért felelős államtitkársága is reagált, amit Máhr András, a MOSZ főtítkárhelyettese ismertetett.

Nagy Tamás a sajtótájékoztatón hangsúlyozta, hogy már a program készítése idején számos problémára felhívták a jogalkotók figyelmét. Az elnök ismét felhívta a figyelmet arra, hogy a pályázatok feldolgozása, elbírálása, a döntéshozatal óriási késésben van, ami alapjaiban veszélyezteti a vidékfejlesztésben kitűzött célok megvalósítását. Tény, hogy a 68 pályázatot a Miniszterelnökség meghirdette, de érdemi bírálat gyakorlatilag alig történt, és több mint százezer pályázat elbírálására várnak a gazdálkodók. Nem egy olyan pályázat van, amelyik több mint másfél éve fekszik a kiíró hivatal asztalán.

Csúsznak a támogatások

Nagy Tamás kijelentette, hogy ez az állapot tarthatatlan, és felhívta rá a figyelmet, hogy a beruházási pályázatokkal benyújtott üzleti tervek az idő múlásával módosítani kell. Az elnök azt is kiemelte, hogy a beruházási költségek biztosan nem lesznek tarthatók, egyrészt mert a határidős ajánlati árak idejétmúlttá váltak, másrészt az építési költségek csaknem 30 százalékkal emelkedtek a pályázatok beadása óta.

Az állattenyésztés-korszerűsítési pályázatok benyújtását követően majdnem egy évre volt szükségük a hatóságoknak

a feldolgozásukra, de még mindig csak ütemezés van arra vonatkozóan, hogy idén nyáron esetleg megszületnek a döntések. De a magyarországi állatállomány kétharmadát tartó társas vállalkozások a diszkriminatív pályázati feltételek miatt (STÉ-korlátok, a források elérhetőségének korlátozása, kkv-besorolás) csak igen kis számban juthatnak majd támogatáshoz. Az elnök azt is elmondta, hogy a kifizető ügynökség átalakítása miatt a támogatások folyósítása is sokat csúszik. Az MVH átalakításakor elhangzott az a miniszteri ígéret, hogy az átszervezésből a gazdálkodók semmit nem vesznek észre. Sajnos nem így történt; bár a gazdák tényleg nem vették észre az átalakítást, mert a számláikon nem jelentek meg a támogatási összegek, és ez nemcsak a VP-pályázatokra vonatkozik, hanem a közvetlen kifizetésekre is.

Az elnök nemcsak kritikát fogalmazott meg, hanem javaslatokat is tett. Felkérte a kormányt, hogy gyorsítsák fel a pályázatok elbírálását, és azt javasolta, kezdeményezzenek tárgyalásokat az Európai Unióval annak érdekében, hogy a közbeszerzési kötelezettség alól legalább a rendkívüli csúszással terhelt jogcíme mentesüljenek, vagy engedélyezzenek egyszerűbb eljárást.

Javasolta azt is, hogy adják vissza azt a százmilliárd forintot, amit a kormány akkor vont el a termelőktől, amikor az EU-ban egyedülálló módon 25 százalékról 15 százalékra mérsékelte a társfinanszírozást. Azt is kezdeményezte a MOSZ, hogy vizsgálják felül a teljesen széttagolt intézményrendszert annak érdekében, hogy a gazdák időben és korrekt módon hozzájussanak a támogatásokhoz.

Válaszokra és magyarázatokra várnak

Ezekre a javaslatokra Kis Miklós Zsolt államtitkár viszonylag gyorsan reagált Nagy Tamás sajtótájékoztatóját követően, de olyan gondolatokat tulajdonított az elnöknek, amelyeket az soha nem mondott. Például nem hangzott el az, hogy a pályázatok nem jelentek meg, elvégre ahogy a főtítkárhelyettes is megerősítette, a MOSZ-ban is tisztában vannak vele, hogy a VP-pályázatok mind egyikét kiírták. Arra viszont nem kaptak választ, hogy a mintegy százezer pályázat miért nincs még mindig elbírálva.

Arra sincs magyarázat, hogy egy héttel az uniós határidő lejárt előtt miért nincsenek kifizetve a földalapú támogatások, amire uniós tagságunk kezdete óta nem volt példa. A főtítkárhelyettes emlékeztetett rá, hogy 2005 januárjában a MAGOSZ azért vonult utcára, mert a támogatásokat nem fizették ki. Abban

az évben április végéig minden támogatást kifizettek. „Most vajon mi van?” – tette fel a kérdést Máhr András.

A MOSZ egyáltalán nem vagy elutasító válaszokat kapott az érdemi javaslataira. Nincs válasz arra sem, hogy mi történjen a másfél éve beadott pályázatokkal. A főtítkárhelyettes a tapasztalatok alapján azt mondta, hogy a 2016-os projektek tervezett kezdési időpontja – a bírálat óriási csúszása miatt – már mind idejétmúlttá váltak. Az árajánlatok rég nem érvényesek, és lassan azzal a ténnyel is szembe kell nézni, hogy a megvalósításukhoz nem lesz kivitelező, mivel a bizonytalan kimenetelű bírálat eredményét nem tudták megvárni, és más ágazatok (vagy országok) beruházásaira szerződtek le. A már kifizetett vidékfejlesztési támogatások összege – determináció nélkül – nem éri el az 50 milliárd forintot sem.

Az azonban „megnyugtató”, hogy a kormány szereti a pénzt, mert ebből a kifizetésből jelentős részt tesz ki az a forrás, amit az állam magára költ(ött) (technikai segítségnyújtás, MNVH). Döntés hiányában nem indultak el a projektek, ami előrevetíti, hogy az ideai költségvetésben betervezett 300 milliárd forint kifizetése sem teljesül. Ennek következményei előre nem megjósolhatóak, de az már ma is jól látható, hogy ez óriási kárt okoz.

Az EU-val is egyeztetni kellene

Érdekesen reagált a Miniszterelnökség a beruházási költségek növekedéséből adódó problémára. Máhr András felhőborítónak tartja, hogy az államtitkárság álláspontja szerint elegendő pályázat érkezett be ahhoz, hogy a visszalépők helyébe mások kerüljenek. Minden pályázat a benyújtás-

Az államtitkár válaszol

kori költség-ár-viszonyok alapján készült el, amire az volt a válasz, hogy ez nem probléma, mert nem szankcionálják. De miután megváltozott a rendszer, és a gazdálkodók magánjogi szerződéseket írnak alá a beruházás megvalósításáról, mi a garancia arra, hogy utólag ezt nem minősítik szerződésszegésnek? A közbeszerzés ügye is hasonló probléma, bár mindenki előtt világos, hogy e téren az EU-val is egyeztetni kell. Nem véletlenül javasolta a MOSZ, hogy a kormány kezdeményezzen soron kívüli tárgyalásokat a probléma rendezése érdekében.

Utolsó helyen állunk

Az viszont felelőtlen válasz a közbeszerzés kérdésére, hogy a gazdák nyugodtan lefolytathatnak előzetes közbeszerzési eljárást. Máhr András mindenkit óva int attól, hogy ezt tegye, mert több millió forintba is kerülhet ez az eljárás, miközben köztudott, hogy csak minden harmadik-ötödik pályázat nyer, úgyhogy a többieknek ez ablakon kidobott pénz lesz.

Az államtitkár reagálásában elismerte, hogy a kormány 25-ről 15 százalékra csökkentette a társfinanszírozás mértékét, arra hivatkozva, hogy ezt a 10 százalékot az állattenyésztés támogatására csoportosították át. Am ez az átcsoportosítás a korábbi támogatások továbbvitelét jelenti, vagyis nem pluszt kapott az ágazat, hanem nem vontak el tőle pénzt. Nem jobb a helyzet a már elbíralt AKG és ökológiai pályázatok esetében sem, mivel ezeket a támogatásokat sem fizették ki, pedig tulajdonképpen a többletkötelezettség vállalásának költségeit kompenzálják, amelyeket a gazdák már ki kellett fizetniük. Nagy Tamás azt kérte, hogy a döntéshozók nézzenek szembe ezzel a helyzettel, és azzal az uniós megállapítással is, miszerint Magyarország a 28 tagállam közül az utolsó helyen áll a pályázatok elbírálása, a döntések meghozatala terén.

H. GY.

„A Miniszterelnökség minden olyan építő szándékú kritikákra nyitott, amely szakmailag megalapozott. Ezt jól bizonyítja, hogy a Vidékfejlesztési Program tervezése, illetve a felhívások megjelenése során is széleskörű egyeztetés folyt. A rendelkezésre álló mintegy 1300 milliárd forint elkülönítése az ágazati igényekhez mérten történt. Minden nagyobb ágazat számára külön felhívást jelentett meg a Miniszterelnökség. Egyik ágazat és

Mint írják, „Az államtitkár korábban azért hívta fel a figyelmet arra, hogy 2017. március 31-ig az összes pályázati felhívás megjelent, mert ahhoz, hogy a gazdák kérelmeket tudjanak benyújtani, tervezni tudják gazdaságuk fejlesztési irányát, előbb a lehetőségeket kellett megismerniük. A meghirdetések után, most a döntések és a fejlesztések megvalósítása következik.

Nem hever 100 ezer elbírálatlan kérelem a hivatal asztalán. Összesen érkezett be nagyságrendileg ennyi kérelem, amelyek közül június végéig már több, mint 65 ezer elbírálása megtörtént. Ebből több, mint 44 500 kérelem részesült pozitív elbírálásban, ami 69 százalékos arányt jelent. A pályázatok elbírálása folyamatosan zajlik.

Legutoljára a napokban az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) pályázatokról döntöttünk. Ráadásul a magas támogatási igény miatt a Miniszterelnökség ismételten emelt az eredeti 40 milliárd forintos keretösszeget. Ennek megfelelően mintegy 68 milliárd forint összegben, 3900 kérelem – a jogosult kérelmek 92 százaléka – részesült pozitív támogatási döntésben.

Folyamatosan kapják kézhez a támogatói döntéseket a településképet meghatározó épületek külső rekonstrukciójára, közösségi terek létrehozására, valamint az élelmiszer-ipari fejlesztésekre első szakaszában pályázók is. E három felhívás összesen mintegy 130 milliárd forintot támogatást jelent.

Nem igaz a MOSZ azon állítása sem, hogy nem haladnak a

kifizetések az MVH átalakítása óta. A 2016. évi egységes kérelem vonatkozásában elmondható, hogy 2016. október 16. és 2017. június 27. között összesen 411,4 milliárd forint kifizetése történt meg, miközben az előző év ugyanezen időszakában ez az összeg 39 milliárd forinttal kevesebb volt. A Közbenső Szervezetben végzett kérelem-feldolgozás is végre felgyorsult, és – mint ahogy látható – folyamatosá váltak döntések is.

Idén összesen mintegy 197 milliárd forint támogatást fizetett már ki az Államkincstár (EMGA, EMVA, nemzeti).

Az azonban tény, hogy vannak „problémás kérelmek”, akár ezres nagyságrendben, ahol többszörös ellenőrzést kell végrehajtani, mert nem egyezik például a földhasználat; túligénylés, átfedés van a területeken stb. Ezek ügyintézése a végére maradt, mint ahogy eddig minden évben.

A MOSZ korábban az MVH végrehajtási struktúráját támadta, mivel véleményük szerint az nem a gazdák érdekeit képviselte. Miután megszületett a kormánydöntés az átszervezésről, ezt támadják. Az MVH megszüntetése és a döntési előkészületek lemaradása között valóban van összefüggés, de nem azért késnek a bírálatok, mert megszünt az MVH, hanem azért lett átalakítva a hivatal, mert mi sem voltunk elégedettek a teljesítménnyel, illetve hogy felgyorsuljon a döntés-előkészítő munka. Ettől függetlenül, a szervezet mindig a politikai csatározások középpontjában állt, és úgy látom, ma sincs másképpen”

egyik üzemméret sem került kizárásra, de a Miniszterelnökség teljes mellszélességgel kiáll a kis- és középvállalkozások mellett. A beruházási források 80 százalékát ezen családi gazdaságok kapják. Kis Miklós Zsolt agrár-vidékfejlesztésért felelős államtitkár reményei szerint a MOSZ-t sem fogja elvakítani a kamarai választási kampány heve, és megmarad a tények talaján” – reagált a Miniszterelnökség a MOSZ cikkében megfogalmazottakra.

– fogalmaz válaszában Kis Miklós Zsolt.

„A közbeszerzés kapcsán európai uniós irányelvet is figyelembe kell vennünk, de a hazai jogszabály lehetőséget teremt például a feltételes közbeszerzés lefolytatására, amelyet a MOSZ kritikával illet. A feltételes közbeszerzés elindítása a gazdálkodók döntése, nem kívülálló mondják meg nekik, mit tegyenek. Akik biztosak abban, hogy akár támogatás nélkül is megvalósítják a fejlesztést (akár önerőből, akár hitelből), azok számára egyértelműen gyorsítja a megvalósítást ez a lehetőség. Természetesen a gazdálkodókat minden fórumon tájékoztatjuk erről, így a pályázók számára ez nem jelent újdonságot.

A Miniszterelnökség tisztában van azzal, hogy a kivitelezői kapacitások végesek, és így esetlegesen áremelkedés előfordulhat a növekvő kereslet miatt, de a kormány a piacgazdaság ezen folyamatain nem tud változtatni.

A nemzeti támogatások valóban függetlenek a Vidékfejlesztési Programtól, de a költségvetéstől nem. A 25 százalékos helyettesítő 15 százalékos társfinanszírozás teremtette meg többek között a lehetőségét a megemelt nemzeti támogatásoknak, hogy átvészelhessék az állattenyésztők a kritikus hónapokat, amelyeket például a tejkvíva kivezetése, a madárinfluenza vagy a sertésárak csökkenése okozott. Összességében a kormány tehát nemhogy elvett, hanem még többet is adott a gazdáknak!” – áll a Miniszterelnökség válaszában.